

WSTĘP

Niniejszy Zeszyt został oddany do rąk czytelnika z myślą o analizie dwóch dziedzin współczesnej pedagogiki, tj. pedagogiki specjalnej oraz pedagogiki czasu wolnego.

Każdy z rodzajów niepełnosprawności jest przyczyną szczególnego typu problemów, nieznanych i nieświadomionych przez człowieka zdrowego. Ich przewyższenie jest podstawą do sprawnego funkcjonowania osoby obciążonej niepełnosprawnością w życiu społecznym. W tym kontekście Iwona Durek analizuje problemy osób obarczonych niepełnosprawnością intelektualną. Jako praktyk (Dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych) dzieli się z Czytelnikami swoimi doświadczeniami wynikającymi z kompleksowego sposobu pomocy osobom niepełnosprawnym intelektualnie, nazwanego przez jego twórców *Światem idealnym*. Autorka wskazuje, iż taki system pomocy nie może zaczynać się i kończyć (jak to się powszechnie zdarza w polskim warunkach) na rodzinie pochodzenia oraz placówkach edukacyjnych. By system pomocy był skuteczny, musi mieć charakter holistyczny i trwać od narodzin aż do śmierci. Dopiero wówczas można liczyć na osiągnięcie głównego celu wszelkich przedsięwzięć adresowanych do osób niepełnosprawnych, jakim jest niwelacja różnic i dysproporcji zachodzących między tą grupą osób, a tzw. osobami pełnosprawnymi. Innym sposobem aktywizacji osób niepełnosprawnych jest terapia zajęciowa, której źródła tkwią w stworzonej przez profesora T. Nowackiego idei manualizmu. Ten typ terapii pomaga odtworzyć naturalne środowisko, przez co wpływa na stworzenie optymalnych warunków do nauki, pracy i spędzania czasu wolnego. Zdaniem opisującej ten nurt Danuty Szeligiewicz-Urban, praca i terapia łączą się ze sobą, tworząc niezbędną część w życiu każdego człowieka. Kolejna Autorka – Anida Szafrąńska – analizuje system wsparcia przeznaczony dla rodziny, w której wychowywane jest dziecko autystyczne. Jak wiadomo, choroba ta uniemożliwia prawidłowy rozwój dziecka, zarówno w sferze poznawczej, emocjonalnej, jak i społecznej. Problemy dotyczące dziecka stają się problemami całej rodziny. Niejednokrotnie z tego typu chorobą nie może ona poradzić sobie sama, wymagając tym samym wsparcia w otoczeniu społecznym. Autorka wskazuje, iż w przypadku tego typu zaburzeń istotne jest nie tylko wsparcie profesjonalne, ale również bliskość i pomoc ze strony rodziny, sąsiadów i innych osób z najbliższego otoczenia. Część Zeszytu skupiającą się na problemach stanowiących część pedagogiki specjalnej kończy tekst Szymona Godawy, w którym Autor podkreśla znaczenie koncepcji Gestalt w rozwoju osób niepełnosprawnych.

Druga część Zeszytu, odnosząca się do sposobów spędzania wolnego czasu, została poświęcona dwóm kwestiom. Pierwszą z nich jest spędzanie wolnego czasu z wykorzystaniem mediów. Aleksandra Kamińska opisuje w swoim tekście dwa główne sposoby aktywności człowieka zanurzonego w świecie nowych mediów. Są nimi pozyskiwanie informacji oraz nowe zapośredniczone sposoby komunikowania się. Autorka podkreśla, iż spędzanie czasu przy komputerze, z wykorzystaniem inter-

netu wydaje się dziś niemożliwe bez multizadaniowości, tj. jednoczesnego poświęcania swojej uwagi wielu aktywnościom. W tych warunkach człowiek zaczyna żyć w warunkach hiperaktywności medialnej, co nie tylko stwarza jedynie pozory wypoczynku, faktycznie męcząc, ale jednocześnie zagraża osiągnięciu pełni egzystencji przez współczesnego człowieka, gdyż pochłaniając jednostkę bez reszty, uniemożliwia inne, twórcze sposoby wykorzystania czasu wolnego. Również Ewa Dębińska-Rudy wskazuje na zagrożenia wynikające ze świata medialnego, analizując wpływ reklamy telewizyjnej na dziecko w wieku przedszkolnym. Autorka przedstawia telewizję jako wszechobecne medium, wpływające na postawy widza, kształtujące jego opinie i kreujące obraz świata, który następnie jest bezwiednie przez jednostkę akceptowany i powielany. Podobne zadania spełnia reklama telewizyjna, tworząc pożądaną wizerunek, przez co wpływa na dominację konsumpcyjnego stylu życia i kreowanie „sztucznych” potrzeb, które prawdopodobnie nie wystąpiłyby bez jej wpływów. W tych warunkach szczególna jest rola rodziny, która dostarcza dziecku pozytywnych wzorców i kształtuje opinie. Stąd Autorka postuluje, by rodzice zwracali uwagę nie tylko na dobór programów telewizyjnych, które oglądają ich dzieci, ale również na reklamy, które zwykle są traktowane przez dorosłych jako nieznaczący przerywnik między kolejnymi audycjami.

Drugą kwestią poruszoną w części dotyczącej czasu wolnego są aktywne formy wypoczynku. Piotr Oleśniewicz i Krzysztof Widawski poświęcili swój tekst eventom przeznaczonym dla dzieci w wieku przedszkolnym. Do analizy wybrana została Jelenia Góra. Autorzy zwracają uwagę na specyficzne potrzeby najmłodszej grupy odbiorców aktywnej rekreacji, jak i ich rodziców. Inną, szczególnie istotną w tym przypadku kwestią jest odpowiednia infrastruktura oraz profesjonalizm osób zajmujących się zorganizowanymi formami wypoczynku dla dzieci najmłodszych. Temat ten, tj. rekreacji i aktywnych sposobów spędzania czasu wolnego, jest kontynuowany przez Izabelę Plieth-Kalinowską, która analizuje go w odniesieniu do grupy młodzieży gimnazjalnej. Również w jej tekście potwierdzona została teza o konieczności zaspokojenia potrzeb i zainteresowań młodzieży z niego korzystającej.

Dwa ostatnie teksty poruszają problematykę aktywnego wypoczynku i potrzeb z nim związanych. Jana Juříková, Milena Alexová i Martina Pluháčková zastanawiają się nad specyficznymi potrzebami żywieniowymi osób uprawiających wspinaczkę wysokogórską. Z kolei Jolanta Barbara Jabłonkowska zastanawia się nad backpackingiem i formami ryzyka związanymi z jego uprawianiem, tj. związanym z podróżowaniem po nieznanym, obcych zakątkach globu.

Oddając do rąk Czytelników kolejny już Zeszyt, jako Autorzy mamy nadzieję, iż zawarte w nim teksty nie tylko zainteresują odbiorców, poszerzą ich wiedzę, lecz również pobudzą do dyskusji, choćby tylko zapośredniczonej, z tezami zawartymi na stronicach tego numeru.

Aleksandra Kamińska